

WOORD, KLANK & BEELD

CD KLASSIEK

Vioolmuziek
Mendelssohn

Het voordeel van verjaardagen in de muzieksector is dat ze een ruime cd-oogst opleveren. Vorig jaar, in 2009, was het tweehonderd jaar geleden dat Felix Mendelssohn-Bartholdy het levenslicht zag. Al heel vroeg werd hij bestempeld als de 'tweede Mozart', omdat ook hij een heus wonderkind was en al op zijn twaalfde bijzonder goede muziek kon neerpennen. Maar niet enkel Mozart was Mendelssohns voorbeeld. Het is bekend dat hij ook de grote Bach vereerde en diens (toen vergeten) Passionen van onder het stof vandaan heeft gehaald.

Mendelssohn was een gevoelig man, een klassiek romanticus in de ware zin van het woord. Twee tegenstrijdige begrippen, die bij hem echter perfect samengingen. Zijn werk is klassiek qua evenwicht en klasse, maar nooit louter formalistisch. En hij werd gekenmerkt door een diep romantisme, al moeten we dat ook niet zoeken

in de richting van ongebreideld gedweep.

Traditie en creativiteit bleven bij Mendelssohn in een dynamische spanning staan. Dat blijkt in zijn prachtige vioolmuziek en zeker in zijn vioolkwintetten, waarvan het Praagse Kocian Kwartet, versterkt met Josef Kluson (altviool) er twee op cd opnam, samen met een korte fuga voor strijkkwartet. Het gaat om het tweede kwintet voor twee violen, twee altviolen en cello opus 87, en om Mendelssohns eerste strijkkwartet opus 13 in a mineur.

Deze muziek is vol gevoel, maar blijft toch altijd verfijnd en met een zekere terughoudendheid. Daarom is het misschien een ietsje over de top, wanneer deze muziek de uitvoerders verleidt tot een al te enthousiaste vertolking. Gelukkig gaat het maar om een enkele uitzondering en biedt de cd veel reden tot vreugde. Al was het alleen maar om die aanstekelijke vrolijkheid en levendigheid, gepaard met helderheid en fiks tempo. Geen wonder, want dit kwartet, dat overigens schitterend samenspeelt met de altist, is een echt topensemble waarvan de leden elkaar perfect aanvoelen. Een waarlijk mooie uitvoering. (JC)

Mendelssohn, *String Quintet Number 2, Opus 18. Fuga Opus 81/4. String Quartet Opus 13*, door het Kocian Quartet met Josef Kluson (altviool), Praha Digitals (distributie harmonia mundi), PRD/PSD 250258, 21,15 euro.

CD KLASSIEK

Sonates
De Ledesma

Van Juan de Ledesma, een Spaanse componist uit de pruijkentijd, hebben maar weinig mensen gehoord. De man leefde van 1713 tot 1781 en was afkomstig uit Segovia. Hij bracht evenwel een flink deel van zijn leven door in Madrid aan het hof van de koning. Zijn vioolspel bezorgde hem een plaatsje in het opera-orkest dat de fabuleuze Italiaanse castraat Farinelli had opgericht. Daarmee leerde Ledesma nog beter de Italiaanse stijl kennen. Na een tijdje ging hij aan de slag bij de koninklijke hofkapel. Hij bespeelde er de altviool, en blijkbaar zo goed, dat hij ook op reis mocht met de koning. Ook dan

was hij een van de weinige niet-Italiaanse muzikanten.

De muziek van Ledesma werd pas in 1927 ontdekt, maar het duurde tot de jaren 1980 alvorens zijn sonatas werden gepubliceerd. Het zijn vrolijke driedelige werken, die zeker in reeks van de navolgers van Corelli niet zouden misstaan. Af en toe duiken verwijzingen op naar motieven uit de volksmuziek van Andalusië, en Ledesma toont zijn technisch meesterschap door allerlei variatievormen aan te wenden, zodat de composities nooit in herhaling vervallen. Uitvoerders zijn de violist Blai Justo en celliste Elisa Joglar, bijgestaan door de Naamse gitarist Bernard Zondervan. Alle drie hebben ze sterke banden met de historische uitvoeringspraktijk in onze gewesten (Kuyken, Herreweghe, Philippe Pierlot...). Een heel interessante kennismaking met een 'nieuwe' componist is dit, maar evengoed met heel goede uitvoerders. (JC)

Juan de Ledesma, *Sonatas para violin y bajo*, door Blai Justo (viool), Elisa Joglar (cello) en Bernard Zondervan (gitaar), Ramée (distributie coda), RAM 0901, 21,15 euro.

BOEK NON-FICTIE

Leven met God
Elisah Gommers

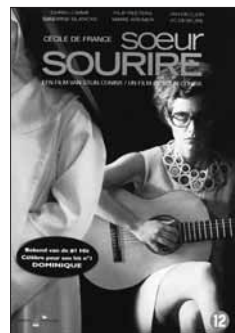
Her en der sluiten bijhuizen van religieuze gemeenschappen. De grote bloei van kloosters in Vlaanderen ligt ver achter ons. En toch zijn er nog af en toe moedige jonge mensen die het avon-

tuur van een religieus leven aandurven. Zo iemand is Lieve Gommers. Na haar studies godsdienstwetenschappen en pedagogische wetenschappen aan de universiteiten van Leuven en Nijmegen, en na heel wat jaren jeugdpastoraal vrijwilligerswerk, besluit ze de stap te wagen. Ze raakt 'verliefd' op de kanunnikessen van het Heilig Graf in de Sint-Trudoabdij in Male. Na een goed jaar meelevens wordt ze opgenomen in de gemeenschap en ingekleed. Lieve neemt de naam Elisah aan. Toch zal ze nooit een kloostergelofte afleggen. Net voor de professe treedt ze uit. Haar kloosternaam en kruisje besloot ze echter te houden. Vandaag heeft Elisah een pastorale functie in het bisdom Brugge. Ze is ook betrokken bij de Interdiocesane Commissie voor Liturgische Zielzorg (ICLZ).

Roeping. Over-leven met God is het heel persoonlijke verhaal van een jonge vrouw die worstelt met de vraag hoe ze God een plaats kan geven in haar leven. Theologisch geschoold slaagt ze erin via haar subjectieve beleving een waaier aan hedendaagse geloofsvragen aan de orde te stellen. Kritische zoekers kunnen zich in haar wellicht herkennen en misschien een stap dichterbij aanvaarding komen. Want hoewel Elisah weer uittreedt en haar project in zekere zin mislukt, vindt ze wel vrede en werd haar band met God er enkel sterker op. (LW)

Elisah Gommers, *Roeping, Over-leven met God*, Lannoo, Tielt, 2009, 208 blz., 14,95 euro, ISBN 978 90 209 86310 0.

DVD

Zuster Glimlach
Stijn Coninx

De megahit Dominique, nique, nique... uit 1961 maakte van Jeannine Deckers (Soeur Sourire) een wereldster. Vijftig jaar na het kassucces maakt Stijn Coninx een

verfilming van het leven van deze zuster. Het drama wortelt in de liefde die ze nooit kreeg van haar harde moeder. Met haar vader, een bakker (in de film vertolkt door Jan Decleir), kan ze ook niet echt praten. De uitzichtloze situatie thuis doet haar beslissen in te treden in het klooster. Haar gitaar gaat mee en ze componeert er het beroemde liedje. Na de hit wil Jeannine zich wijden aan het kloosterleven, maar daar slaagt ze niet echt in. Ze treedt uit en waagt haar kans om zelf een muziekcarrière uit te bouwen. Dit lukt niet goed en ze trekt in bij haar vriendin Annie. Financiële problemen, vooral veroorzaakt door de belastingen waarvan het klooster de inkomsten ontving, laten haar niet los. Dit wordt haar en haar vriendin fataal...

Deze film brengt schitterend de zoektocht van een jonge vrouw naar liefde in beeld. Het advies van een priester om toch niet zomaar in te treden, en de vele contacten waarin Jeannine zoekt naar liefde en geborgenheid, schetsen een mooi beeld van de jaren 1960. Naast Cécile de France (eerder al te zien in de Disneyproductie *Around the World in 80 Days*) in de hoofdrol zien we ook Chris Lomme als moeder overste in deze Franstalige film met Nederlandse ondertitels. (TH)

Stijn Coninx, *Soeur Sourire*, Bridge Entertainment, Mechelen, 120 minuten, 15,99 euro, EAN 8711983496354.

BOEK FICTIE

Iedereen getuige
Elie Wiesel

Na Auschwitz kun je geen fictie schrijven, zei Elie Wiesel ooit. Eenvoudigweg omdat de vijand een grotere verbeelding had dan de slachtoffers. Als die zich hadden kunnen inbeelden waartoe mensen in staat waren, dan zouden ze nooit als makke lammeren naar de slachtbank zijn gevoerd. Toch schreef de overlevende van de nazi-uitroeiingskampen intussen een hele stapel romans bij elkaar. Het thema van de Holocaust speelt nooit de hoofdrol, maar is bij wijze van spreken altijd het podium waarop het verhaal zich afspeelt. In *Het proces-Sonderberg* werkt Elie Wiesel het perspectief van de

getuige uit. Yedidya is een theaterrecensent die per toeval een rechtszaak krijgt toegewezen om er verslag van uit te brengen. In de zaak staat Werner Sonderberg terecht, een jonge Duitser die in de Verenigde Staten woont en beschuldigd wordt van de moord op zijn oude oom. Die was hem komen opzoeken en samen maakten ze een wandeling door onherbergzaam gebied, waarna de neef in z'n een-tje terugkeerde in het hotel waar het tweetal verbleef. Werner pleit „schuldig en niet schuldig”. Die bizarre uitspraak intrigeert Yedidya, en hij wil de man beter leren kennen. Beider verhalen spinnen zich door elkaar. Terwijl Yedidya zijn eigen door de oorlog getekende familieverleden uitzoekt en zijn (pleeg)grootvader op handen draagt, blijkt ook Werner op het spoor te zijn gekomen van zijn afstamming. Maar hij verloochent zijn grootvader volledig. Wat dit betekent, wordt duidelijk, als je weet welke belangrijke rol de getuige speelt in de joodse traditie. De getuige in een proces is zelfs belangrijker dan de rechter. Kinderen moeten dan ook vertellen van het leven, de liefde, de wanhoop, de dood van hun vader. We kunnen ons wel voorstellen hoe hoog Elie Wiesel zijn taak van getuige dan ook inschat, als over-

levende van Auschwitz. Daar maakte hij de dood van zijn eigen vader mee, maar liet hem op het bewuste moment ook in de steek. Hij zou er zich zijn hele leven schuldig over voelen, al was hij toen nog een kind. Dat persoonlijke verhaal van Elie Wiesel zet de roman *Het proces-Sonderberg* in een verhelderend licht.

Yedidya, wat zoveel betekent als de door God geliefde, is in dit proces de getuige. Via zijn artikels maakt hij het brede publiek op zijn beurt tot getuigen. Met de afwisseling van perspectief maakt de auteur bovendien de lezer tot een getuige die het verhaal doorvertelt. „Wie luistert naar een getuige, wordt zelf een getuige”, zegt Elie Wiesel. Dat is overigens de enige hoop van de laatste overlevenden van de Holocaust. Maar willen wij wel altijd getuigen zijn? Nemen we niet gauw genoegen met simpele verklaringen in plaats van op zoek te gaan naar de ware toedracht van bepaalde zaken? (LW)

Elie Wiesel, *Het proces-Sonderberg*, Meulenhoff, Amsterdam, 2009, 176 blz., 17,95 euro, ISBN 978 90 2908489 5.